

השבת

של רבי נחמן מברסלב

זאת חוקת התורה ... (במדבר י"ט, ב)

פרשת פרה אדמה מגלה לנו שאי אפשר להשיג ולהבין שום טעם במצות הבורא יתברך שמו. ואסור להרהר בזה כלל, כמו שכתוב (במדבר י"ט): 'זאת חקת התורה', וכמו שפרש רש"י שם: לפי שהשטן ואַמּוֹת העולם מונין את ישראל מה מצוה הזאת ומה טעם יש בה, לכך כתוב 'חקה', לומר: חקה חקקתי, גזרה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריה.

וזהו המצוה של פרה אדמה לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, לגלות ולהורות על כל מצות התורה שאסור להרהר אחר טעמים כלל. ועל כן גם שאר המצות נקראים חקים, כמו שכתוב (בראשית כו'): 'והחקים והתורות', ופרש רש"י גם שם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז וכו' שאַמּוֹת העולם מונין את ישראל כי אין בהם שום טעם וכו'. כי באמת טעמי המצות נעלמים ונסתרים ואי אפשר להשיגם בדעת אנושי כלל, רק צריכים לקיימם באמונה לבד, להאמין בה' ובמשה עבדו כמו שכל ישראל מאמינים בפשיטות בלי דרכי החכמות והשטות שלהם שרוצים לחקור ולהבין איך דבר ה' יתברך עם משה. שאסור להעלות על הכתב, מכל שכן על הפה, דבריהם ודעותיהם הזרות והסרוחות והמטנפות המלאים קיאה צואה יותר מבית הכסא. ואין סרחון וריח רע גרוע מהם בעולם.

ועל כן מצות פרה אדמה מטהרת מטמאת מת, כי פרשת פרה הוא בחינת (קהלת ז'): אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, כי היא מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, שזה בודאי אי אפשר להשיג ולהבין בשום דעת אנושי כלל. והיא דייקא מטהרת מטמאת מת. שעיקר הטמאה היא בחינת חקירת המחקרים והכופרים שהם סטרא דמותא, כי הם עיקר זְהֻמַת הנחש.

ועל כן על ידי מצות פרה, שהיא בחינת חקת התורה שמגלית לנו שהתורה היא בחינת חקה, בחינת אמרתי אחכמה והיא רחוקה, בחינת חקה חקקתי, גזרה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריה, על ידי זה מטהרין מטמאת מת. כי על ידי זה נתבטל סטרא דמותא, על ידי שמאמינים בה' יתברך ובמצותיו ואין חוקרין אחר שום טעם כלל, רק מקיימין אותם בדרך חקה לבד שזה עיקר האמונה. (לקוטי הלכות - הלכות נפילת אפים ד', אות י"ט)

והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי...

(במדבר כא, ט)

ואמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה פ"ג מ"ח): וכי נחש ממית או מחיה, אלא בזמן שישארל מסתכלין כלפי מעלה היו מתרפאין ואם לאו היו נזוקין. זה בחינת רמזים כמו שכתבנו לענין והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו'. כי הם בחינה אחת כמובן במשנה ראש השנה שנסמכו שם יחד להורות שצריכין הכל להסתכל כלפי מעלה, היינו בחינת רמזים שבדעת שהם עיקר הארת הדעת להתבונן בכל עת על ידי הרמזים הקדושים של הדעת להתחזק לשאר על עמדו וכו'.

כי לפעמים יש שאין מועיל הרמזים של הרמת ידיו. וצריך עוד לעשות עבדא לזה כמו משה שעשה אז נחש נחשת שרמו להם יראת הענש שאל ישכחו שיש נחשים שרפים שהם ענשים קשים ומרים. על כן אתה מְכַרַח להסתכל כלפי מעלה. כי אין מקום לברוח מענשיו הקשים והמרים גם בעולם הזה מכל שכן לאחר מיתה בגיהנם וכף הקלע וגלגולים וכו' רחמנא לצלן, כי אם להסתכל אליו יתברך ולשאת עינו למרום תמיד, בבחינת (תהלים קכב, א) אליך נשאתי את עיני וכו'. וכמו שרמז לנו אדוננו מורנו ורבונו ז"ל (שיחות הר"ן — ה). ואמר שעיקר הוא יראת הענש אף על פי שכתוב בספרים שצריכין דיקא יראת הרוממות וכו', אבל באמת הלוואי שזוכה להינצל ממה שצריכין להינצל על ידי יראת הענש. וכן שמענו בשם כמה צדיקים גדולים

שאמרו שהעיקר הוא יראת הענש. ורמז לנו אז היטב היטב כמה וכמה צריכין להתיירא ולפחד מיראת הענש וכו'. וזה בחינת נחש הנחשת שעשה משה ורמז להם על ידי זה להסתכל כלפי מעלה היינו על ידי יראת הענש. כי העיקר הוא הרמזים האמתיים. (הלכות ברכת הפירות – הלכה א', אות צ"ט)

ויכהו ישראל לפי חרב ... (במדבר כא, כד)

ועל כן כבש משה רבנו בעצמו ארץ סיחון ועוג אף על פי ששאר ארץ ישראל לא כבש, כי ארץ סיחון ועוג עומד על המצר של ארץ ישראל, וזה עיקר תקף המלחמה לכבש המצר ואז ממילא כובשין ארץ ישראל. ועל כן באמת לא אבה סיחון ועוג להעבירם בארצו, כי אמר: כל עצמי איני עומד כאן כי אם בשביל לשמר הגבול וכו', כמו שפרש רש"י שם, היינו כי כל השלשים ואחד מלכים של ארץ ישראל שכרו אותם שיעמדו על הגבול מחמת שסיחון ועוג היו קליפות קשות ועצומות מאד ועמדו על הגבול והמצר של ארץ ישראל כדי שלא יוכלו ישראל לכנס לארץ. ומעצם כחם לא היה מי שיוכל לכבשם כי אם משה רבנו בעצמו בחייו ואז בקל כבש היושע את כל ארץ ישראל, כי עיקר המלחמה לבטל המצר. ועל כן רצה משה לעבר דרך ארץ אדום, כי רצה לבטל עיקר המצר הגדול שהוא אדום שהקליפה שלו קשה מכלם ורצה שעיקר חרבן בית המקדש ואריכת הגלות יהיה על ידו ורצה לבטלו, אבל ה' יתברך הזהירו: "כי לא אתן לך מארצו עד מדרך כף רגלי". וכל זה גרמו ישראל

בעוונותיהם על ידי שחלקו כמה פעמים על משה ואהרן במרגלים וכו', ואמרו "נתנה ראש וכו'", ופגמו בהראש בית ומאז נגזר עליהם בכייה לדורות בליל תשעה באב, שעל ידי זה לא היה להם כח לכבש מצר אדום, שאז היה מתבטלת הקליפה לגמרי. וכמו שפרש רש"י בפרשת דברים על פסוק "ונפן ונסע המדברה", אלו לא חטאו היו עוברים דרך הר שעיר לכנס לארץ וכו'. וכן פרש רש"י מקדם על פסוק "פנו לכם", שנאמר בענין חטא המרגלים, כמבאר שם בפרשה וגם שם פרש רש"י וזה לשונו: אמרתי להעביר אתכם דרך רחב ארץ אדום לצד צפון לכנס לארץ, קלקלתם וגרמתם לכם עיכוב. כי העיקר לבטל מצרי הקדשה, שהוא מצר ארץ ישראל, אבל מחמת חטאיהם לא יכלו לכבוש ולבטל עיקר המצר שהוא אדום רק נכנסו לארץ ישראל על ידי שכבשו המצרים של סיחון ועוג וגם זה בגדל עצם כחו של משה. (ליקוטי הלכות - הלכות מצרונות ד', אות ה')

(כוכבי אור – שיחות וסיפורים, נ"ד)

סיפור

פעם אחת, שמעתי מאבי ז"ל, סיפור בניין בית הכנסת אשר באומן [ששמע אבי מפי מוהר"נית, ז"ל], כי בשנה הראשונה שאחר הסתלקות רבנו, זכרוננו לברכה, לא נמצא יותר משישים אנשים [שבאו להשתטח על קברו הקדוש בערב ראש השנה], וגם זה המספר הרים מאד את הביטחון בלב מוהר"נית ז"ל, שתהיה נקבעה זאת האסיפה לדורות [כנהוג עד היום].

כי בתחילה, לא עלה על דעתו כלל שיתעורר גם זה המספר לנסוע לרבנו ז"ל על ראש השנה, לאחר הסתלקותו, כמו בימי חייו, ובערב ראש השנה נסכם בלב רבי יודיל ורבי שמואל אייזיק, זכרונם לברכה, ועוד מגדולי תלמידי רבנו זכרוננו לברכה, להתפלל על זה המקום שהתפלל בו רבנו זכרוננו לברכה בעצמו, בראש השנה האחרון שקודם הסתלקותו [שנקרא בשם האמבאר, כמובא בספר חיי מוהר"ן, סימן רכ"א].

אבל מוהר"נית ז"ל נתעקש, ועמד כנגדם בטענתו, ששמע מפי רבנו זכרוננו לברכה, שאמר פעם אחת אליו ולחברו רבי נפתלי ז"ל: **אני רוצה**

שתיהו מעורבים עם העולם. ורצה מחמת זה שיתפללו כל הציבור בבית הכנסת שומרים לבוקר, שהוא נבנה אז בסמוך על ידי איש אחד, שרצה וחשק שאנשי שלומנו יתפללו שם, וגם כל אנשי הציבור התמידי שבה בית הכנסת הסכימו על זה [כי המחלוקת שהייתה בחיי רבנו זכרוננו לברכה, נשקט ונשתקע אחד פטירת רבנו זכרוננו לברכה, מלבד רבם ככלם של אנשי העיר, ונתמהמה זה השקט עד תחילת שנת תקצ"ה, שעמד מי שעמד, כאשר נספר לקמן. ועד זאת השנה, היו רגילים אנשי העיר, לבקש אורחים מאנשי שלומנו, לסעוד אצלם בסעדת ראש השנה].

אבל, מחמת ששאר תלמידי רבנו זכרוננו לברכה, עמדו בזה כנגד מוהר"ני ז"ל, שכתב הדבר להתפלל בהאמבאר הני"ל [שהתפלל בו רבנו זכרוננו לברכה, כנ"ל]. ולפנות ערב כשנתאספו לתפילת המנחה, נתעורר לאין ערוך תבערת לב מוהר"ני ז"ל בצער ויסורים, על עברם על דברי רבנו זכרוננו לברכה, להיות מעורב עם שאר נפשות ישראל כנ"ל, עד שחזר ונתלבש במלבוש העליון, לילך אל החוף ולבוא לבית המדרש הני"ל, לבלי להתפלל כלל עם תלמידי רבנו זכרוננו לברכה.

ורבי נפתלי, בראות כן ממוהר"ני ז"ל, נתעורר גם כן לילך אל הבית המדרש הני"ל, ועד שנתעוררו גם שאר התלמידים לילך אל הבית המדרש הני"ל, ואנשי הבית המדרש הני"ל קבלו אותם ברוב כבוד, והתפללו עמם יחד עד עשרה שנים...

עצות ותפילות

על-ידי בטחון לה' יתברך, שמשתכל וצופה לה' יתברך לבד ובטוח בו, על-ידי-זה עושה כלי להשפיע לו השפע והפרנסה בעת זמן שצריך (לקוטי עצות – בטחון, ב).

ובכן, תרחם עלי מלא רחמים, ותזכני למידת הבטחון באמת בשלמות גדול. ואהיה חזק ואמיץ בבטחון לבטוח באמת בחסדיך הרבים, שתשוב ותרחם עלי ותשפיע ותתן לי כל צרכי בגשמיות וברוחניות. ותתן לי פרנסתי בשלמות, פרנסת הנפש ופרנסת הגוף בקדשה ובטהרה גדולה, ותתן לי כל צרכי במועדו ובזמנו, כמו שכתוב: עיני כל אלך וישרו ואתה נותן להם את אוכלם בעתו. ואף-על-פי שעשיתי מה שעשיתי, וקלקלתי מה שקלקלתי, ופגמתי מה שפגמתי, והרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, אשר לפי מעשי הרעים אני רחוק מאד מפרנסה, אף-על-פי-כן אבטח בך כי לא תעזובי לעולם בחסדיך, כי רחמך רבים ה', רחמך רבים מאד. ואתה טוב ומטיב לרעים ולטובים, טוב לכל, כמו שכתוב: טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. ובטובך הגדול אתה זן את כל העולם כולו בחן ובחסד וברחמים, אתה נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדך.

אנא ברחמיך הרבים, אל תעשה עמי כחטאי ואל תגמלני כמפעלי. ואל יהיו עווונתי מבדילים ביני ובין טובך ושפעך הטוב היורד עלינו תמיד, מלא רחמים, חזקני ואמצני לבטח בך באמת. ואל יבהלוני רעיוני ואל יבלבלו דעתי רביי חטאי העצומים, מלהתחזק בבטחון חזק ואמיץ בך תמיד, ואזכה לקיים מקרא שכתוב: בטוח בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים. ונאמר: ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו.

ואזכה על-ידי הבטחון לעשות כלי וצינור על-ידו לקבל השפע טובה והפרנסה וכל צרכי, במועדו ובזמנו קדם שצטרך להם. אלקינו אבינו רוענו זוננו, הזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים, פרנסני וכלכלני בנדבת חסד ומתנת חיים אותי ואת כל ביתי ואת כל התלויים בי ואת כל הנלווים אלי, ותן לי כל צרכי בכבוד ובהיתר ובהרחבה גדולה, באופן שלא תבלבל אותי הפרנסה מתורתך ועבודתך כלל. ואל תצריכני לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד. ואזכה לעסק תמיד בתורתך ועבודתך באמת כל ימי חיי אני וזרעי וזרעי זרעי וכל יוצאי חלצני וכל עמך בית-ישראל מעתה ועד עולם, אמן סלה (לקוטי תפילות א') – מתוך תפילה פ"ב).

מכתבה

(ספר אפי הנחל - חלק ב - מכתב נה)

לכבוד עטרת ראשי, שהעיר את רוחו והבעיר את לבבו כאש בוערת להבעיר ולהדליק לבבות ישראל למלא עלאה דעלאה אורו של משיח הנחל הנובע, שהוא לבדו דייקא כל עיקר שורש החיות והקיום והתיקון שלנו ושל כל העולמות עליונים ותחתונים לעד ולעולמי עולמים.

ההתקרבות להצדיק האמת מביא את האדם לידי מעשה ולקיום התורה שזה העיקר, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, כי עיקר הלימוד הוא ללמד וללמוד לשמר ולעשות וכו', ומחמת שהלימוד הזה להכניס קיום התורה בעולם הוא עמוק עמוק מאד מי ימצאו - לזה צריכין ללקט ולקבץ

יחד כל דברי הצדיק ולילך בדרכיו דייקא, ולא על-פי חכמות חיצוניות חס ושלוש, אפילו לא על פי דרכי המוסר שלהם, כי אין להם כוח להביא את האדם לקיום התורה, רק גם להפך חס ושלוש, כנראה בחוש.

דברי הצדיק מחזקים ומעוררים ומלהיבים את לב בני ישראל מאד לקיים את המצוות כפשוטן כדת וכדין כמו שמסרו לנו רבותינו ז"ל, שכל פרושיהם ובאוריהם הוא משרש התורה שכתב.

צריכים להשתדל ולהתקרב דייקא להצדיק הגדול במעלה ביותר שיש לו כוח לירד למטה מטה ביותר, למקומות הנמוכים והרחוקים מהקדשה ביותר, ולבטל כל הקליפות והסטרא אחרא הנאחזין אפילו בהמינים וכופרים גמורים ולהוציא כל הנפשות שנפלו לשם לעמקי עמקי הקליפות ביותר ולהעלותם לתכלית העלייה.

שיחות

(מ' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... יש לנו רבי כזה! יהיה שמח כל-כך כשתהיה הגאולה האמתית, הו... יהיה שמחה גדולה בכל העולם. רק הגויים לא ידעו מה זה שמחה.

ברוך השם אנחנו יהודים, עם התורה והמצוות. בקרוב יבוא משיח ויהיה נעשה עולם חדש. כולם, כל ישראל, כל היהודים ירצו רק לעבד ה', ללמד תורה ולשמר התורה והמצוות...

... אחרי הכל, שכולם רדפו אותי וסבלתי מה שסבלתי, בזיונות כאלה ושפלות כזה, ממש נסים איך הייתי מחזיק מעמד. ומצד השני כל העיר חשבו שישראל בער הוא עניין פלא, כן.

אני רקדתי בחתונה והאנשים נשאו ר' בלי ידיים וכלי רגליים, כולם היו מסתכלים עלי מכל עבר, כל הגדולים וכל העיר. הם ראו רקודים כאלה... אז הם נתפעלו מאד. ואני הייתי סובל צער ממה שמחזיקים אותי שאני צדיק - יותר מכל הבזיונות.

על-כל-פנים נעשה מנהג כזה בכל העיר שכל מי שהיה עושה איזה שמחה, חתונה, כל חתן וכלה הזמינו אותי. החתן והכלה והמשפחה בקשו אותי שאני אבוא על החתונה כי הם הרגישו שזה יהיה שמחה גדולה בשבילם, אז הם באו לביתי ובקשו רחמים שאבוא על החתונה לשמח, שיהיה שמחה בחתונה. והיה לי צער גדול מזה...

הבזיונות - זה טוב, אבל זה אני לא רוצה, אני לא רוצה להיות מפרסם, לא. על-כל-פנים הדבר הזה היה מתגבר מיום ליום ונעשה יותר ויותר מפרסם בעיר והיה לי צער גדול מזה יותר מכל הבזיונות, "מה רוצים ממני!" נו, היה לי התבודדות, ראיתי איפה אני נמצא, "איך יוצאים מזה? מה, מה לעשות? זה אסון כזה, מה לעשות?"

הכלל, נכנס בלבי מחשבה, "אין לך שום עצה, רק עצה אחת - לא להיות חסיד בעיר קטנה!"

אוי איזה צרות היה לי מהפרסום והכבוד, אני לא רוצה להיות חסיד בעיר קטנה, אני צריך לעבר לעיר גדולה, לירושלים.. רבנו הקדוש אמר: "חסיד בעיר קטנה יש לו פרסום, יש לו כבוד..", אז יש לי עצה, לצאת מעיר הקטנה לעיר גדולה, לירושלים. לירושלים זה עיר גדולה, אני יכול לרקד ולהיות משוגע כל היום וכל הלילה ואף אחד לא ידע. אז המקום שלי בירושלים!

טוב, באה לי המחשבה עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם, לבסוף החלטתי לצאת מטבריה לירושלים. החלטתי: "רק ירושלים!"

נו, זה היה בלבי, אז אמרתי: "מה לעשות, איך להגיד לאשה?" אז החלטתי להגיד בבית לאשה שאני רוצה לעבר מטבריה לירושלים, ואשתי היא ידעה שאפילו בישיבה אני לא שומר את הזמן ואני תמיד בנסיעות למירון וברחמים נותנים לי שתי לירות לחדש מצד רחמנות, ואם אני אעלה לירושלים אז לא יהיה לי גם את השתי לירות, אז היא אמרה לי: "אני אמות ואני לא אלך מטבריה!" כי היא ראתה שמחזיקים ממני ונותנים לי כבוד. אז אמרתי לה עוד פעם ועוד פעם, "אני החלטתי, אני מכרח לצאת מטבריה לירושלים!"

נו, עד שה' יתברך ריחם עלי והיא הבינה שאני עקשן כזה שאין שום תרופה, היא מכרחה ללכת לירושלים. אז הלכנו לירושלים, מכרנו את מה שהיה לנו והלכתי לירושלים.

ואני גם-כן חשבתי: "לירושלים אני הולך למקום מדבר, אין לי חתיכת לחם. ככה אני נמצא בישיבה בטבריה ויש לי שתי לירות בחדש, אבל בירושלים גם השתי לירות לחדש לא יהיה לי. מה יהיה מזה?"

על-כל-פנים התגברתי ויצאתי עם האשה ועם הבן נחמן, ואנחנו הלכנו לירושלים. היה כבר אוטו, זה היה בזמן האנגלים... (המשך יבוא)

שבת שלום

בקשו את העלון שלכם בכתובת: SHABAT.BRESLEV@gmail.com